

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Topi Heinänen	Suomi.fi	30.01.2026 13:21:26 UTC+02:00
Minnamaria Korhonen	Suomi.fi	30.01.2026 13:21:58 UTC+02:00
Harri Behm	Suomi.fi	30.01.2026 13:23:42 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (24 sivua)

30.1.2026

Virolahden kunnanvaltuustolle

Virolahden kunnan kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän ehdotus kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä

1. Tausta ja toimeksianto

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 118 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet laissa mainitut raja-arvot. Virolahden kunnan vuoden 2023 konsernitilinpäätöksen asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on 788 euroa ja vuoden 2024 vastaava alijäämä on 1 058 euroa (ml. muut omat rahastot). Näin ollen arviointimenettelyn käynnistämisen kriteeri täyttyy. Valtiovarainministeriö asetti 29.8.2025 kuntalaissa tarkoitetun arviointiryhmän. Arviointiryhmän toimikausi oli 29.8.2025–31.1.2026.

Arviointiryhmän puheenjohtajaksi nimettiin kauppatieteiden maisteri Kirsi-Elina Kettunen. Kettunen luopui tehtävästä 30.10.2025 ja uudeksi puheenjohtajaksi nimettiin 7.11.2025 hallintotieteiden maisteri Kimmo Behm. Virolahden kunnan edustajaksi nimettiin kunnanjohtaja Topi Heinänen ja valtiovarainministeriön edustajaksi neuvotteleva virkamies Minnamaria Korhonen. Arviointiryhmän kokouksiin ovat lisäksi osallistuneet Virolahden kunnanhallituksen puheenjohtaja Vappu Kuokka, lehtori ja henkilöstön edustaja Pasi Peltola, hallintojohtaja Sanna Lahti sekä asiantuntijasihteerinä neuvotteleva virkamies Lauri Piirainen valtiovarainministeriöstä.

Arviointiryhmän tehtävänä oli tehdä ehdotus kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpideehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpideehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Arviointiryhmä piti 7 kokousta. Lisäksi Virolahdella järjestettiin 11.11.2025 valtuustoinfo arviointimenettelystä ja kunnan taloudellisesta tilanteesta.

2. Arviointiryhmän ehdotuksen perustelut

Arviointiryhmän selvitys Virolahden kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut ja ehdotus toimenpiteiksi perustuvat sekä toteutuneeseen talouskehitykseen että arvioon talouden kehityksestä lähivuosina. Tulevien vuosien talouden kestävyys arvioinnissa kunnan esittämällä talouden tasapainottamisohjelmalla on keskeinen merkitys. Näistä lähtökohdista on arvioitu kahta mahdollisuutta, kunnan säilymistä itsenäisenä ja tätä edellyttäviä talouden tasapainotustoimia tai palveluiden vaarantumisesta johtuvaa tarvetta kuntajaon muuttamiselle. Arvioitaessa kunnan edellytyksiä turvata asukkaiden lakisääteiset palvelut on lisäksi huomioitu kunnan muut olosuhteet, kuten väestölliset, maantieteelliset ja elinkeinorakenteelliset tekijät. Talouden kestävyys arvioinnissa on tarkasteltu sekä emokunnan että kuntakonsernin tilannetta.

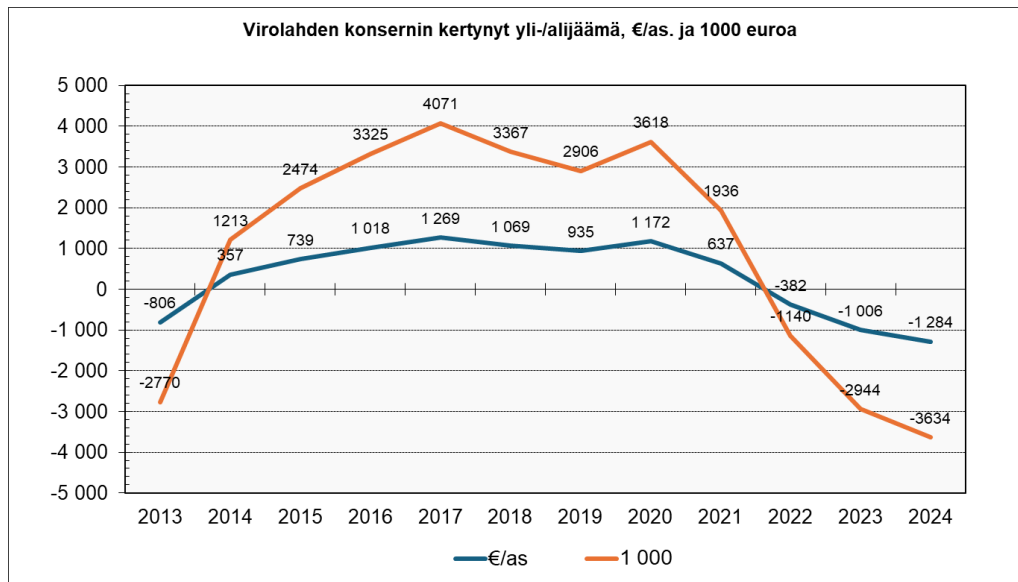
Virolahden kunnan konsernitilinpäätöksessä yhdisteltäviin yhteisöihin kuuluivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä tytäryhteisöinä KOY Virolahden Lehtokerttu (35 asuntoa), KOY Virolahden Satakieli (23 asuntoa), KOY Virolahden vuokra-asunnot, (162 asuntoa), KOY Virojoen linja-autoasema, kuntayhtyminä Kotka-Hamina seudun koulutuskuntayhtymä ja Kymenlaakson liitto, osakkuusyhteisöinä As. Oy Timpermanni, As. Oy Satosuvanto ja As. Oy Satovärri.

2.1. Talouden toteutunut kehitys

Virolahden kunta päätyi arviointimenettelyyn konsernitilinpäätöksen taseen kertyneen alijäämän perusteella. Konsernin taseessa on ollut kertynyttä alijäämää vuodesta 2022 lähtien. Tätä edeltävän kerran kertynyttä alijäämää on ollut konsernitilinpäätöksessä vuonna 2013. Muut omat rahastot huomioon ottaen vuoden 2023 konsernin taseen kertynyt alijäämä oli noin 2,3 milj. euroa eli 788 euroa asukasta kohden ja vuoden 2024 vastaava alijäämä oli noin 3 milj. euroa eli 1 058 euroa asukasta kohden. Arviointimenettelyssä ao. alijäämän määrittämisessä huomioidaan tuloksenkäsittelyerät eli muut omat rahastot, joita Virolahdella oli 638 810 euroa vuonna 2024. Lisäksi Virolahti täyttää kunnan vakavaraisuutta ja rahoituksen riittävyyttä kuvaavista tunnusluvuista 2/4: vuosikate poistoista <80 % (2023: 1,6 % ja 2024: 38,6 %) ja laskennallinen lainanhoitokate <0,8 (2023: 0,2 ja 2024: 0,5).

Alijäämien tarkastelussa on hyvä huomioida se, että vuosi 2023 oli kuntataloudessa tuloksellisesti koko 2000-luvun vahvin johtuen pääosin kertaluonteisesta sote-uudistukseen liittyvästä noin 1,3 mrd. euron ns. verohännästä. Myös vuodet 2020–2022 ovat olleet kuntataloudessa poikkeuksellisen vahvoja johtuen mm. valtion merkittävistä koronatuista, omaisuuden myyntivoitoista sekä hyvästä työllisyystilanteesta ja tätä kautta verotulokehityksestä. Vuonna 2024 kuntatalouden tilanne on heikentynyt odotetusti kertaluonteisten erien vaikutusten poistuttua.

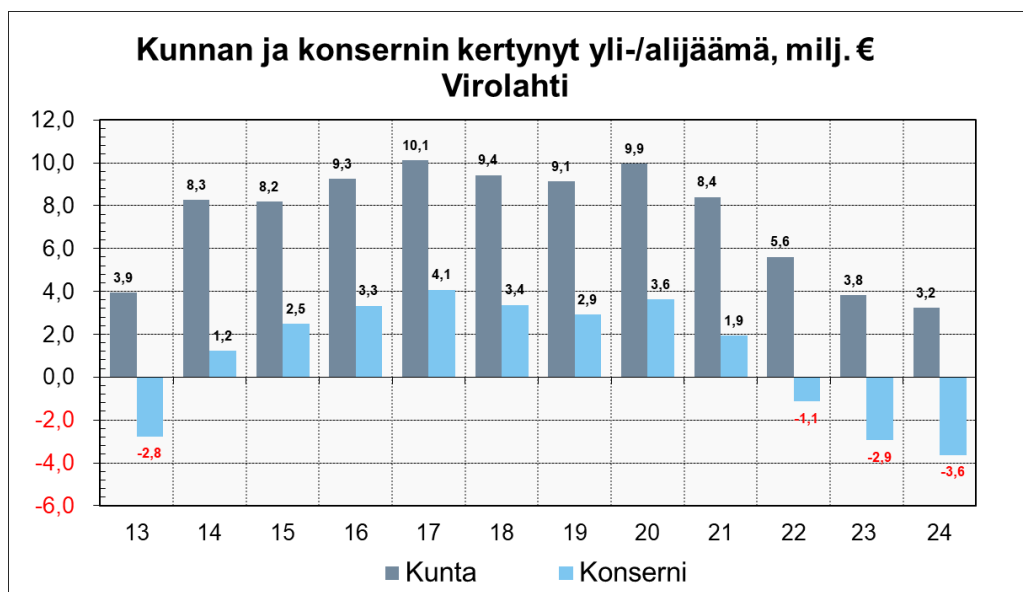
Kuvio 1. Konsernin taseen kertynyt ali-/ylijäämä 2013–2024, pl. muut omat rahastot, 1000 € ja €/asukas

Kuviossa 1 on esitetty Virolahden kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän kehitys vuosina 2013–2024. Kuviossa eivät ole mukana muut omat rahastot, joiden määrä oli 638 810 euroa vuonna 2024 ja määrä on ollut viime vuosina samalla tasolla.

Emokunnalla ei ole taseessa kertynyttä alijäämää vuosina 2013–2024. Kuviossa 2 on esitetty sekä emokunnan että kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän kehitys vuosina 2013–2024.

Kuvio 2. Taseen kertynyt ali-/ylijäämä 2013–2024, emo ja konserni, milj. €

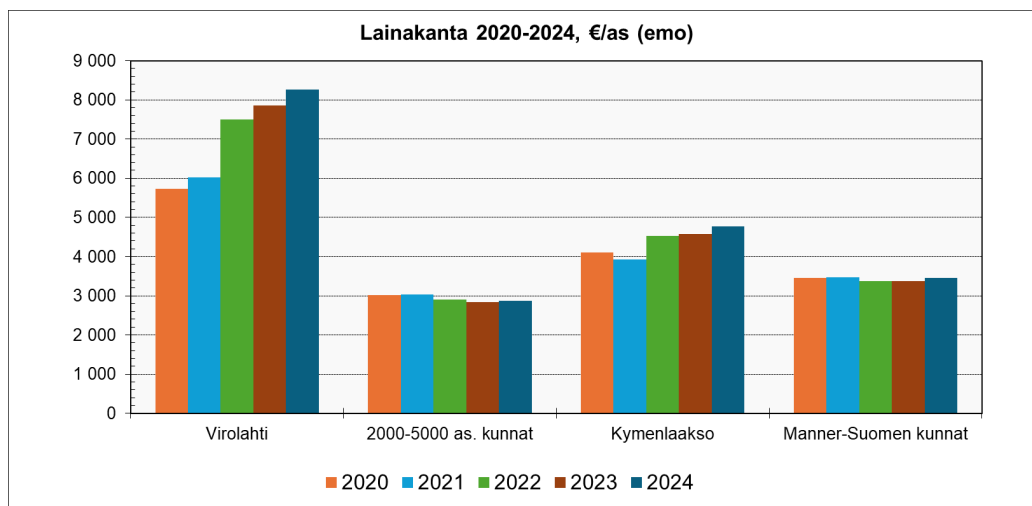
Keskeisinä syinä heikentyneeseen taloustilanteeseen sekä emon että konsernin osalta ovat olleet hyvinvointialueuudistusta edeltävän Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntayhtymän kustannustason nousu vuosina 2021 ja 2022, koronapandemia ja osittaiset koronasulut, itärajan

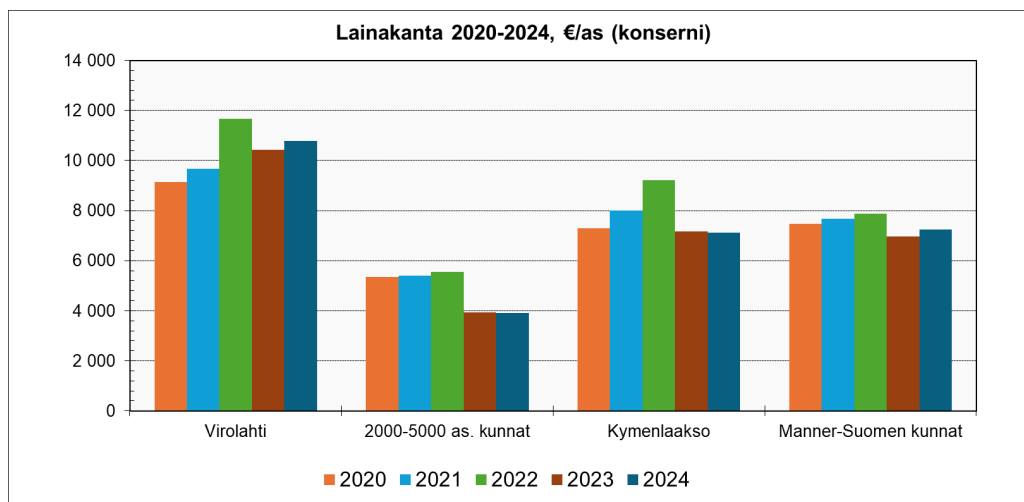
sulku, sekä yleinen korkotason nousu. Nämä ovat vaikuttaneet erityisesti Vaalimaan alueella toimiviin yrityksiin ja kasvuinvestointeihin ja maanvuokrasaataviin liittyviä riskejä on jo realisoitunut kunnalle luottotappioina.

Taloudellisia haasteita erityisesti kuntakonsernille on aiheuttanut äkillisesti vuodesta 2022 alkaen voimakkaasti laskenut vuokra-asuntojen käyttöaste (vuokratulojen lasku) ja samaan aikaan kohonneet kiinteistöjen käyttö- ja ylläpitokustannukset (energia, vakuutukset) sekä lainanhoitokulujen (korkotason nousu) merkittävä kasvu. Virolahden kolmella vuokratalo-yhtiöllä on asuntoja vuoden 2024 tilanteen mukaan 220 kappaletta, joista 162 on ARA-rahoitteisia. ARA-rajoitusten mukaisesti vuokrat määritetään omakustannusperiaatteella. Edellä mainittujen asuntojen lisäksi kunta omistaa suoraan rivitalot Virojoella (21 asuntoa) ja Klamilassa (23 asuntoa). Osa asuntokannasta on vanhaa ja siihen sisältyy korjausvelkaa. Virolahti on vuonna 2024 toteuttanut vuokra-asuntoyhtiöistä selvityksen ja tervehdyttämissuunnitelman, joka sisältää erilaisia toteutusvaihtoehtoja ja niiden mukaisia toimenpiteitä (purkaminen, myynti, asuntokampanja). Vuokra-asuntojen käyttöastetta on sopeutustoimin ja kampanjoin saatu nostettua 70 prosentista 80 prosenttiin.

Virolahden kunnan lainamäärä on sekä emon että konsernin osalta selvästi verrokkeja suurempi. Emokunnalla oli lainaa vuoden 2024 lopussa 23,4 milj. euroa eli peräti 8 266 euroa per asukas. Määrä on ollut yli kaksinkertainen verrattuna koko maan (3 450 €/as.) keskiarvoon ja lähes kolminkertainen verrattuna vastaavan kuntakokoryhmän (2 863 €/as.) keskiarvoon. Myös kuntakonsernin lainamäärä on huomattavasti koko maata ja vastaavaa kuntakokoryhmää suurempi. Vuoden 2024 lopussa Virolahden konsernin lainamäärä oli 30,5 milj. euroa eli 10 768 euroa per asukas. Vaalimaan kasvuvaiheen aikana tytäryhtiöt investoivat voimakkaasti, mikä kasvatti lainamäärää, mikä puolestaan edelleen lisäsi korkojen nousun vaikutusta konsernin talouteen. Konsernin korkokulut ovat nousseet vuosina 2021-2024 82 eurosta asukasta kohden 414 euroon asukasta kohden. Virolahden kuntakonsernin lainanhoitokykyä kuvaava laskennallinen lainanhoitokate oli vuonna 2024 0,5 (arviointimenettelyn kriteeri < 0,8) ja oman ja vieraan pääoman suhdetta kuvaava omavaraisuusaste 7 % (koko maa n. 47 %). Vastaavat arvot vuonna 2023 olivat laskennallinen lainanhoitokate 0,2 ja omavaraisuusaste 8,5 %.

Kuvio 3. Emon ja konsernin lainamäärät vuosina 2020–2024, €/asukas

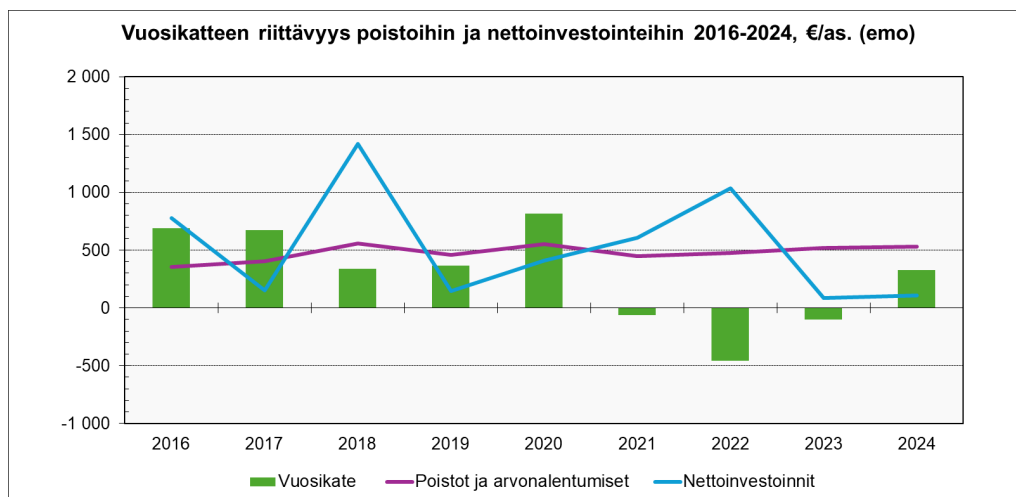
Rahavaroja Virolahdella oli vuoden 2024 lopussa 1,5 milj. euroa eli 534 euroa per asukas, mikä alittaa maan keskiarvon (1 039 €/as.) noin 500 eurolla per asukas. Kassan riittävyys päivissä oli noin 34 päivää eli kohtalainen, mutta jää saman kuntakokoryhmän (95 päivää) ja koko maan (77 päivää) tunnusluvuista. Konsernin rahavarat olivat vastaavana aikana n. 1,8 milj. euroa eli 623 euroa per asukas.

2.1.1. Tulorahoitus

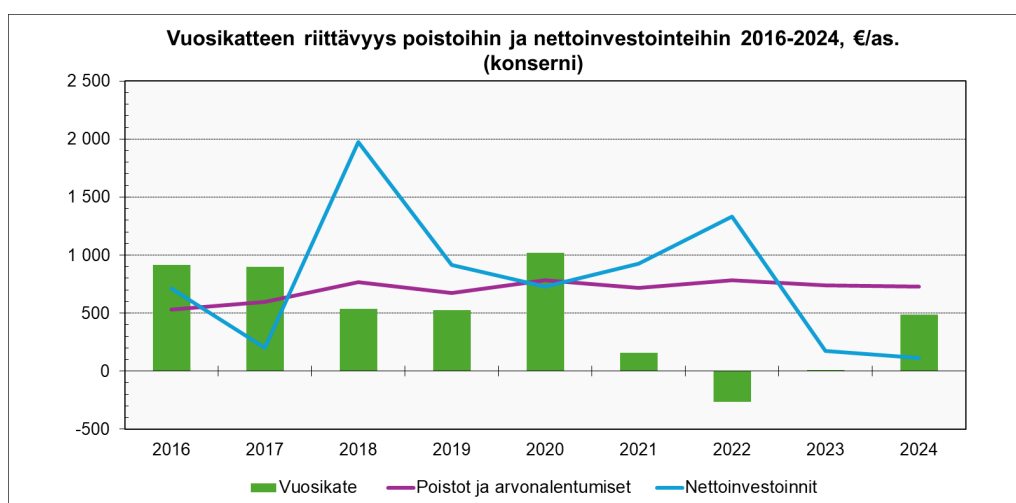
Kunnan tulorahoituksen tasapainoa kuvaava emon vuosikate on ollut negatiivinen vuosina 2021, 2022 ja 2023. Konsernin vuosikate on ollut negatiivinen vuonna 2022. Negatiivinen vuosikate tarkoittaa, että kunta joutuu rahoittamaan osan toimintakuluista rahavaroilla, omaisuuden myynneillä tai lainan lisäyksellä, mikä tarkoittaa toisin sanoen ns. syömävelkaa. Tämän lisäksi muulla kuin tulorahoituksella rahoitettavaksi jäävät investoinnit ja lainojen hoitokulut eli korot ja lyhennykset.

Kuvioissa 4 ja 5 on esitetty vuosikate, poistot ja arvonalentumiset sekä nettoinvestoinnit vuosina 2016–2024. Nettoinvestoinneilla tarkoitetaan tässä yhteydessä investointimenoja, joista on vähennetty investointeihin saadut rahoitusosuudet sekä investointihyödykkeiden luovutustulot eli omaisuuden myyntitulot. Kuvioista havaitaan muun muassa, että vuosikate on riittänyt sekä poistoihin että nettoinvestointeihin emokunnassa vain vuosina 2017 ja 2020 ja konsernissa lisäksi vuonna 2016, kun taas poistot ovat olleet varsin samalla tasolla viime vuodet. Nettoinvestointien taso on ollut matala lukuun ottamatta vuosia 2018 ja 2022.

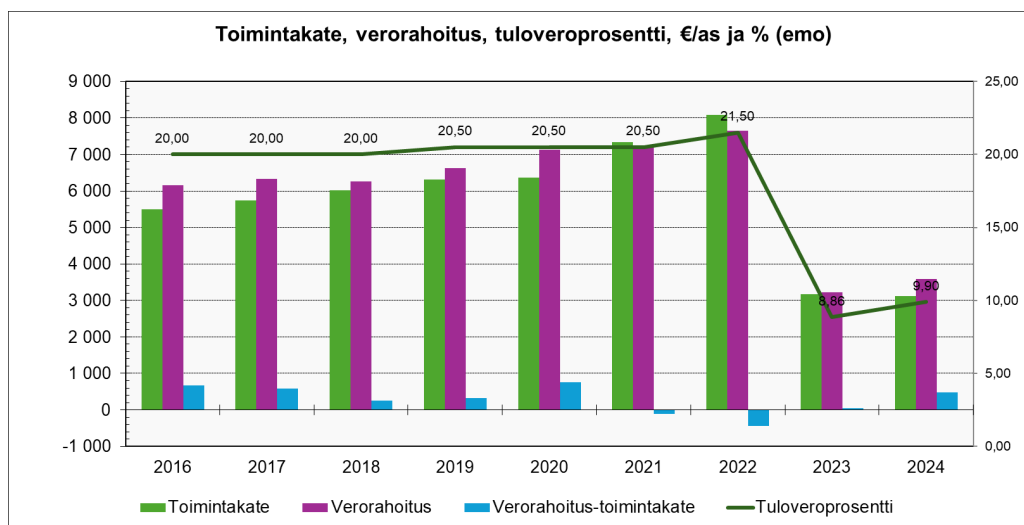
Kuvio 4. Emokunnan vuosikatteen riittävyys poistoihin (ml. arvonalentumiset) ja nettoinvestointeihin 2016–2024, €/asukas

Kuvio 5. Konsernin vuosikatteen riittävyys poistoihin (ml. arvonalentumiset) ja nettoinvestointeihin 2016–2024, €/asukas

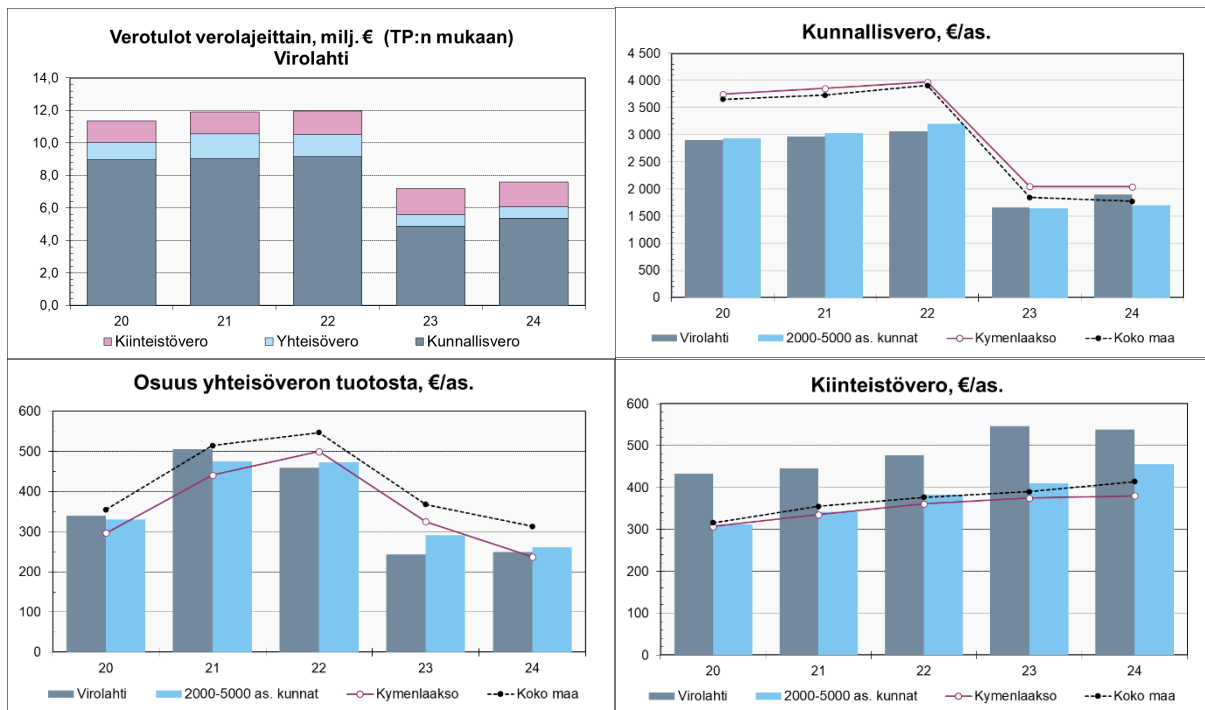

Kuvio 6. Toimintakate, verorahoitus ja tuloveroprosentti 2016–2024, €/asukas ja % (emo)

Vuosikate muodostuu pääosin toimintakatteen ja verorahoituksen erotuksena. Verorahoituksella tarkoitetaan verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärää. Kuviosta 6 nähdään, että vuosina 2021 ja 2022 jolloin emokunnan vuosikate oli negatiivinen, toimintakate ylitti verorahoituksen tason. Vuonna 2023 verorahoitus ylitti toimintakatteen 50 euroa asukasta kohden, vaikka vuosikate oli negatiivinen. Vuosikatteeseen vaikuttivat vuonna 2023 muun ohessa nousseet rahoituskulut. Heikoin tilanne oli vuonna 2022, jolloin verorahoitus jäi n. 437 euroa per asukas pienemmäksi kuin toimintakate. Virolahti on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuosina 2022 (550 000 euroa, 181 €/as.) ja 2024 (585 000 euroa, 200 €/as.). Virolahdelle on myönnetty harkinnanvaraista valtionosuutta myös vuodelle 2025 (283 000 euroa, 100 €/as.). Virolahden kunnallisveroprosentti oli ennen vuoden 2023 sote-uudistusta 21,50 ja vuonna 2023 8,86. Vuosina 2024 ja 2025 veroprosentti oli 9,90. **Kunnallisveroprosentti oli vuonna 2024 Kymenlaakson korkein.** Yhden veroprosenttiyksikön tuotto oli 192 € asukasta kohden, mikä alittaa maan keskiarvon (236 €/as.) vuonna 2024. Kiinteistöverotulot puolestaan ovat olleet verrokkeja korkeammat.

Kuvio 7. Verotulot verolajeittain 2020-2024 milj. € ja euroa/as.

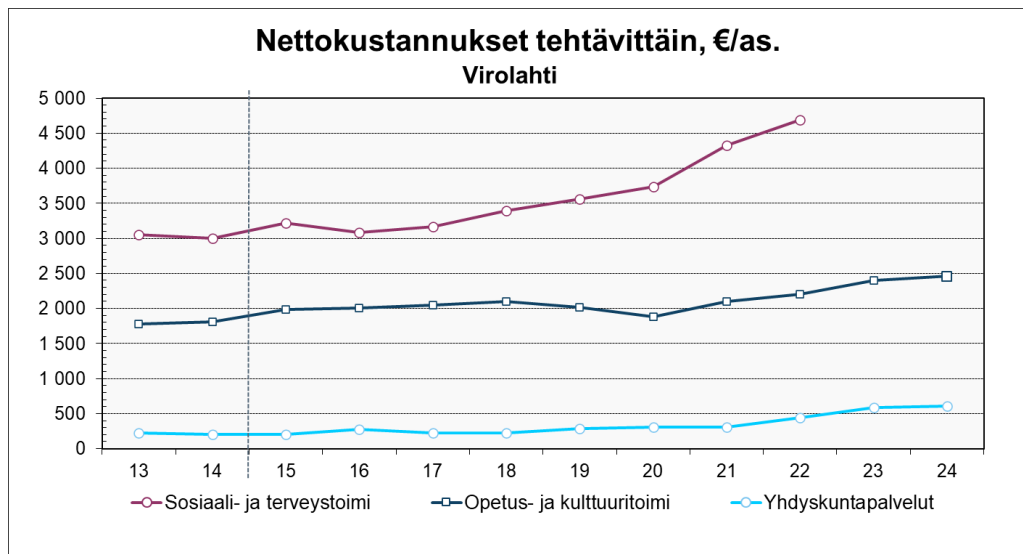
Kuten muillakin kunnilla, vuoteen 2022 saakka sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat muodostaneet suurimman osan Virolahden kaikista nettokäyttökustannuksista. Sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset eivät enää rasita kuntien taloutta vuodesta 2023 lähtien. Vuoden 2022 sote-kustannukset määrittivät kuitenkin sote-uudistukseen liittyvän valtionosuuksien pysyvien tasauselementtien tason. Virolahdella sote-kustannukset kasvoivat vuonna 2022, kuten muilla kunnilla Kymenlaakson alueella johtuen kuntayhtymän kattamattomista alijäämistä ja palkkaharmonisaatioista. Tämä johti tilanteeseen, jossa tasauselementit muodostuivat heikommiksi verrattuna tilanteeseen, jossa kustannukset olisivatkin pienentyneet. Mitä suuremmaksi siirtyvien kustannusten ja tulojen erotus kasvaa, sitä suurempi on muutosrajoitin (joko negatiivinen tai positiivinen). Virolahden muutosrajoitin on positiivinen.

Toinen järjestelmään kuuluva tasauselementti huomioi kunnan talouden tasapainomuutoksen. Sote-uudistuksesta johtuen Virolahden talouden tasapaino heikkenee. Koska vaikutuksia tasataan, muodostuu järjestelmämuutoksen tasauksesta positiivinen erä peruspalvelujen valtionosuuteen. **Näin ollen, vaikka Virolahden talouden tasapainon muutos sote-uudistuksen seurauksena on 60 euroa per asukas negatiivinen, vaikutuksia tasataan peruspalveluiden valtionosuuden kautta järjestelmämuutoksen tasauksella.** Talouden tasapainolla tarkoitetaan sote-uudistuksen yhteydessä vuosikatetta poistojen jälkeen.

2.1.2. Palveluiden kustannukset

Opetus- ja kulttuuritoimen kustannukset ovat lähteneet kasvuun vuodesta 2020 eteenpäin. Vuoden 2020 kustannusten laskua selittää yleisesti koronaan liittyvät valtakunnalliset sulkutoimet. Kuviossa 8 on esitetty Virolahden keskeisten tehtävien nettokustannusten kehitys vuosina 2013–2024.

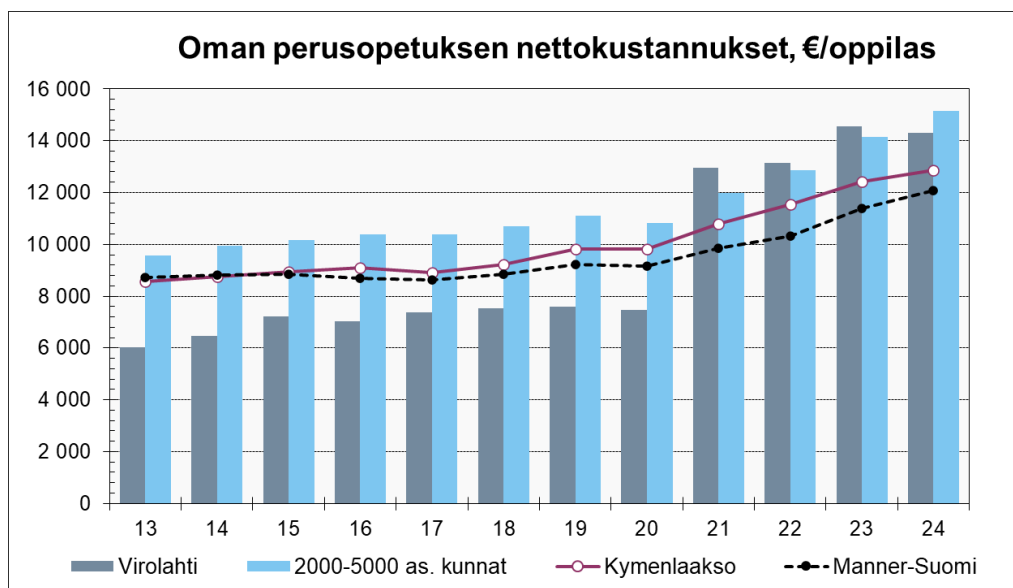
Kuvio 8. Nettokustannukset keskeiset tehtävät 2013–2024, €/asukas

Virolahti toimi opetuksen järjestäjänä Miehikkälän ja Virolahden kuntien perusopetuksessa 31.7.2024 asti. Kaakon kaksikko yhteistyön purkauduttua yhteistyötä jatkettiin siten, että Virolahti on järjestänyt yhteistyösopimuksella yläkouluopetuksen myös Miehikkälän kunnan oppilaille 1.8.2024 lukien. Kuvio 9 oman perusopetuksen kustannuksista kuvaa kaikkea perusopetusta, jonka Virolahti järjestää (myös Miehikkälän kunnan oppilaille) ja tätä vastaavia kustannuksia oppilasta kohden. Oman perusopetuksen nettokustannukset ovat ylittäneet kuntakokoryhmän, Kymenlaakson ja koko maan oppilaskohtaiset nettokustannukset vuosina 2021-2023. Kuntakokoryhmittäiset kustannukset ovat alittuneet vuonna 2024. Virolahdella on 1.8.2024 alkaen toiminut Virolahden yläkoulu (140 oppilasta), Virojoen koulu (92 oppilasta) sekä Klamilan koulu (44 oppilasta). Miehikkälän kanssa tehtävän yhteistyön myötä erityisesti Virolahden yläkoulun oppilasmäärä kasvoi. Yläkouluikäisiä muiden kuntien oppilaita oli Virolahdella kotikuntakorvauspäätöksen mukaan 59 vuonna 2024. Virolahti saa sai kotikuntakorvaustuloa yläkouluikäisistä n. 680 000 euroa vuonna 2024 ja kaikki ikäryhmät yhteenlaskettuna n. 720 000 euroa.

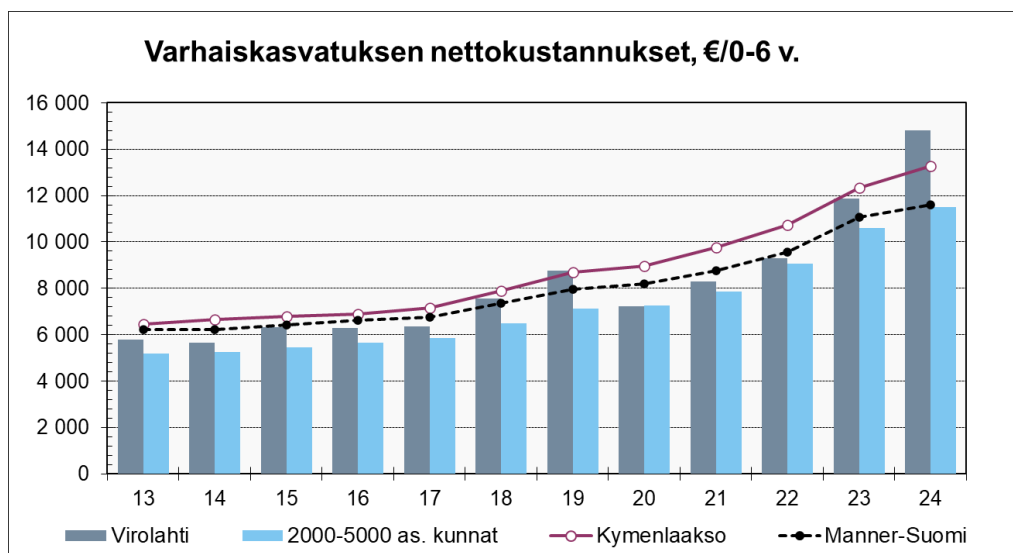
Varhaiskasvatusta järjestetään Virolahdella Klamilan ja Virojoen päiväkodeissa. Kaakon kaksikko-yhteistyön aikana Virolahden järjestämisvastuulle kuului myös Miehikkälän päiväkodin toiminta. 1.8.2024 alkaen varhaiskasvatusta ja esiopetusta on järjestetty vain omille kuntalaisille. Virojoella järjestetään myös vuorohoitoa yhteistyösopimuksella Miehikkäläläisille. Vuoden 2024 lopun tilanteen mukaan varhaiskasvatukseen osallistui 79 lasta ja esiopetukseen 16 lasta.

Kuvio 9. Oman perusopetuksen nettokustannukset 2013–2024, €/oppilas

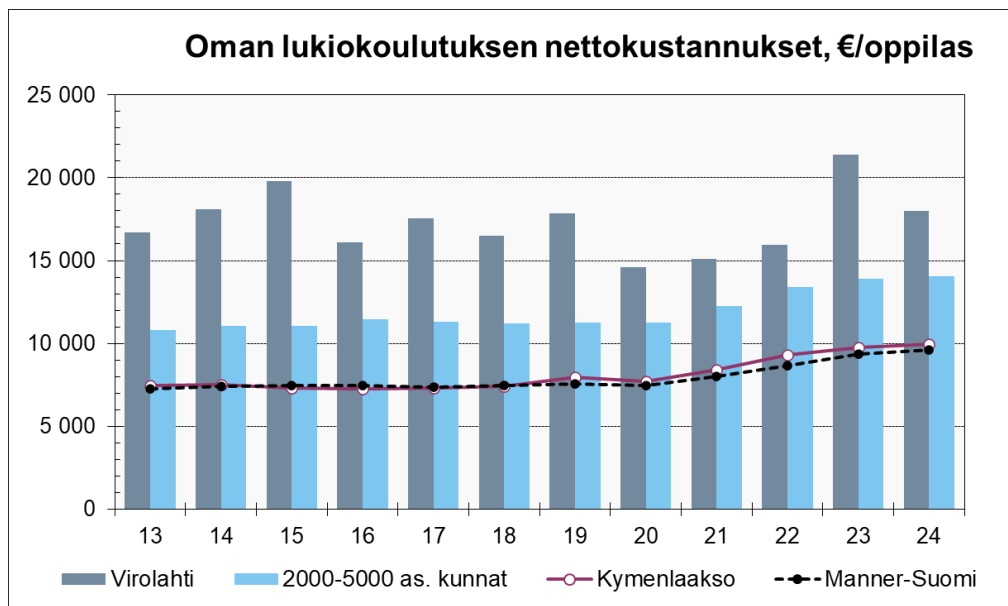
Varhaiskasvatuksessa Virolahden kustannukset 0–6-vuotiasta kohden ylittävät vuonna 2024 saman kuntakokoryhmän, Kymenlaakson sekä koko maan vastaavat nettokustannukset (kuvio 10).

Kuvio 10. Varhaiskasvatuksen nettokustannukset 2013–2024, €/0-6 v.

Virolahdella toimii Virolahden lukio, jonka oppilasmäärä oli tilinpäätöstietojen 2024 mukaan 40 oppilasta. Oppilaskohtaiset nettokustannukset ylittävät vertailuryhmät.

Kuvio 11. Oman lukiokoulutuksen nettokustannukset 2013–2024, €/oppilas

Muiden palveluiden osalta voidaan todeta, että Virolahden kustannuksissa on melko paljon vaihtelua siten, että esimerkiksi nuorisotoiminnan, kustannukset ovat verrokkeja korkeammat, mutta liikunnan ja ulkoilun taas verrokkeja pienemmät. Virolahden pieni väestöpohja vaikuttaa osaltaan siihen, että yksikkökustannusten vuosivaihtelu voi olla suurta suuntaan ja toiseen. Kuntayhteistyötä tehdään myös muissa palveluissa, kuten ympäristöterveydenhuollossa, ympäristönsuojelussa, eläinlääkintähuollossa, maaseutupalveluissa, ja rakennusvalvonnassa. TE-palveluiden osalta Virolahti kuuluu Etelä-Kymenlaakson työllisyysalueeseen.

2.2. Talouden kehitysarvio ja tasapainottamistoimenpiteet

Tulevien vuosien talouden kehitystä on tarkasteltu sekä emokunnan että kuntakonsernin osalta. **Virolahti päätyi arviointimenettelyyn konsernin taseen kertyneen alijäämän perusteella. Emokunnalla ei ole taseessa kertynyttä alijäämää.**

Virolahden kunta on keväällä 2024 selvittänyt kuntaliitosmahdollisuutta ja talouden sopeuttamismahdollisuuksia yhteistyössä Haminan kaupungin kanssa, mutta lopulta Virolahden kunnanvaltuusto hylkäsi kokouksessaan 7.5.2024 yhdistymissopimuksen äänin 14–7. Asian käsittelyn jälkeen esitettiin ponsi: *Valtuusto edellyttää, että kunnanhallitus ryhtyy välittömästi sopeutustoimiin kunnan talouden tasapainottamiseksi konsulttien näkemyksien pohjalta.*

Talouden tasapainottamistoimilla on oleellinen merkitys Virolahden talouden kehitykselle. Näiden lisäksi siihen vaikuttavat muut toimintaympäristön muutokset, kuten demografinen kehitys, elinkeinotoiminnan kehitys, työttömyyden kehitys, yleisen taloustilanteen kehittyminen sekä valtion toimenpiteet.

Virolahden asukasmäärä oli 2831 vuoden 2024 lopussa. Tilastokeskuksen väestöennusteen (10/2024) mukaan Virolahden asukasmäärä vähenee seuraavina vuosina noin prosentin

vuosivauhtia. Virolahden väestörakenteessa 0-6 -vuotiaiden sekä 7-15 -vuotiaiden määrät ovat verrokkeja alemmat, 16-64 -vuotiaiden määrä on vastaavan kuntakokoryhmän tasolla ja yli 65-vuotiaiden määrä on verrokkeja korkeampi. Väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa suhteessa muihin ikäryhmiin. Väestöllinen huoltosuhde vuonna 2024 on 102,2, mikä on samaa kuntakokoryhmää (108,2) hieman parempi, mutta kuitenkin Kymenlaaksoa (87,4) ja Manner-Suomea (74,5) heikompi.¹

Kuvio 12. Virolahden väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2045. Tilastokeskus 10/2024.

Virolahden talouden tasapainottamistoimenpiteet

Virolahden kunta on tuonut esiin arviointiryhmän työn aikana useita erilaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä, joista osa on toteutettu jo vuosina 2024 ja 2025 ja loput toteutetaan lähivuosien aikana. Tasapainottamistoimet on sisällytetty arviointiryhmän laatimaan talouden kehitysarvioon.

Virolahti on nostanut kunnallisveroprosenttia 9,90:stä 10,10:een vuodelle 2026. Lisäksi kiinteistöveroprosentteja on korotettu. Näiden arvioitu yhteisvaikutus vuodesta 2026 eteenpäin on arviolta 300 000 euroa vuodessa.

Muita toimintatuottoja kasvattavia toimia ovat perusmaksun käyttöönotto vesi- ja viemärlaitoksella sekä muut maksujen ja taksojen korotukset (+12 000 euroa 2026 ja +14 000 euroa 2027). Lisäksi vuonna 2025 toteutettujen sopeutustoimien odotetaan näkyvän positiivisesti vesihuollon taseyksikön tuloksessa (arvio + 100 000 euroa).

Toimintatuottoihin vaikuttavina kertaluonteisina tapahtumina on toteutettu taseomaisuuden realisoitaja päivitetyn kiinteistöstrategian 2025 mukaisesti. Vuodelle 2028 odotetaan toteutuvaksi

¹ Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde kuvaa alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhdetta 15–64-vuotiaiden määrään. Saatu luku kerrotaan sadalla. Luku 100 tarkoittaa, että jokaista 15–64 –vuotiasta kohden on yksi huollettava.

maanvuokrasopimukseen kirjattu ja maa-alueen myyntiin liittyvä kertaluontoinen kiinteistön myyntivoitto 2 446 000 euroa.

Merkittävimpiä toimintakulujen tasapainottamistoimenpiteitä on perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden keskittäminen Klamilasta Virojoelle 1.8.2026 alkaen. Laskennallinen säästö palveluverkkoratkaisun myötä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstömenoissa on vuositasolla vähintään n. -434 000 euroa verrattuna vuoden 2024 toteumaan. Lisäksi kiinteistön käytöstä luopumisen myötä on saavutettavissa säästöjä toimitilakuluissa 1.8.2026 alkaen (n. -33 000 euroa 2027 eteenpäin ja -50 000 euroa 2029 eteenpäin). Klamilan kiinteistön myynti tai päätös luopumisesta tehdään viimeistään 2028, jolloin kiinteistöstä kirjataan arviolta 1,8 milj. euron kertapoisto. Toinen perusopetuksen kustannuksiin vaikuttava tekijä on 1.7.2024 alkanut yläkouluyhteistyö Miehikkälän kanssa, jonka nettovaikutus kotikuntakorvaustuloina vuositasolla on vähintään noin +600 000 euroa.

Muita säästöjä tavoitellaan johtamisjärjestelmämuutoksilla ja toimielinrakennetta keventämällä (-70 000 euroa vuodesta 2026 eteenpäin), kirjastoautopalvelusta luopumisen ja aineistosäästöjen kautta (-12 000 euroa 2026 eteenpäin), henkilöstövähennysten kautta, myönnettyjä tukia ja avustuksia pienentämällä (-20 000 euroa sekä yksityistieavustukset -45 000 euroa verrattuna vuoteen 2024), tapahtumakuluja karsimalla (-20 000 euroa verrattuna vuoteen 2025) ostopalveluja karsimalla ja tukipalveluja vähentämällä. Yksittäisenä toimenä Virolahti on päättänyt luopua Bunkkerimuseosta omana toimintana, minkä säästövaikutus on noin -80 000 euroa verrattuna vuoteen 2024.

Muita tasapainottamistoimia ovat omistajaohjauksellisin keinoin vuokra-asumisen kannattavuuden parantaminen (vuokratuottojen ja vastikemaksujen erotus -250 000 euroa verrattuna vuoteen 2024), päivitetyn sijoitus- ja rahoituspolitiikan myötä rahoitussalkun kilpailuttaminen ja rahoitusriskeiltä suojautuminen sekä vesi- ja viemäriverkon infran omistusjärjestelyiden jatkoselvitys.

Vuosittaiset tulojen ja menojen muutokset sekä tasapainottamistoimenpiteet on kuvattu liitteessä 4. Henkilöstö tuo lausunnossaan 27.1.2026 esiin, että se ei ole kaikilta osin tyytyväinen tasapainottamistoimenpiteiden läpivientiin. Virolahden kunnan henkilöstön lausunto on liitteenä 5. Lausunnossa esiin tuodut seikat eivät ole tulleet esiin arviointiryhmän työn aiemmissa vaiheissa. Arviointiryhmä pitää tärkeänä, että henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta pidetään huolta ja muutokset valmistellaan hyvässä yhteistyössä.

Arviointiryhmä pitää hyvänä, että tasapainottamisohjelmassa on käyty monipuolisesti läpi kunnan ja konsernin toimenpiteitä. Positiivista on myös se, että tasapainottamistoimenpiteitä on tehty jo vuosina 2024 ja 2025. Palveluverkkoa on tarkasteltu ja hyödynnetty kuntayhteistyötä.

Arviointiryhmä pitää tärkeänä, että jo tehtyjä talouden tasapainottamistoimenpiteitä koskevia päätöksiä viedään täytäntöön johdonmukaisesti ja suunnitellut toimenpiteet toteutetaan suunnitelman mukaisesti taloussuunnitelmakauden aikana. Arviointiryhmä korostaa, että kunnalla ei ole varaa menoja lisääviin päätöksiin taloussuunnitelmakauden aikana.

Kuntatalouden kehitysarvio ja Virolahden talousnäkymät

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksella oli merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät, kustannukset ja niitä vastaavat tulot siirrettiin hyvinvointialueille. Uudistuksen vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja menojen taso ja rakenne muuttuivat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle.

Käyttötalouden muutos toteutui siten, että siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia vastaavasti siirrettiin koko maan tasolla yhtä paljon tuloja, jotka koostuivat peruspalvelujen valtionosuuksien niin sanotuista sote-perusteisista osista, yhteisövero-osuudesta, kunnallisverosta sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen korvauksista.

Sote- ja TE-uudistusten jälkeen kuntien lakisääteiset tehtävät koostuvat pitkälti sivistys- ja opetustoimen palveluista, kuten varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta. Uudistuksista johtuen lasten ja nuorten määrällä ja kehityksellä on suuri merkitys kunnan talouden ja kustannusten kehityksen kannalta. Virolahden väestörakennetta ja -ennustetta tarkastellessa lakisääteisten tehtävien kustannuskehitys tulee olemaan melko maltillista, sillä lapsi-ikäluokkien koko tulee laskemaan.

Yleisen hintatason ja kunta-alan palkkojen nousun myötä myös kuntiin jäljelle jäävienkin palveluiden kustannukset ovat kasvussa, vaikka palvelun tarve ei kasvakaan tai olisi lievässä laskussa kuten Virolahden tapauksessa. Syksyn 2025 kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden tilanne on haastava seuraavina vuosina ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan pysyvän negatiivisena ennustekauden aikana. Verotulojen kehitys on heikkoa ja tulorahoitus ei tule riittämään kuntatalouden kasvaville menopaineille. Kuntien kustannukset kasvavat pääasiassa hintojen nousun johdosta ja kunta-alan palkkaratkaisun johdosta, joka ylittää yleisen linjan. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Kuntatalouden vuosikate riittää niukasti poistoihin muttei nettoinvestointeihin vuosina 2025–2029.

Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden kustannuksia jatkovuosina. Vuonna 2025 työvoimakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi noin 2,8 prosenttia, vuonna 2026 3,2 prosenttia ja vuonna 2027 nousu kiihtyy 3,9 prosenttiin. Tämä kehitys lisää kustannuspaineita palveluvaltaisella kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri. Kunta-alan palkkaratkaisu koostuu yleiskorotuksen lisäksi palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmasta. Tämä nostaa kunta-alan palkankorotukset yleistä linjaa suuremmiksi, mikä heijastuu peruspalvelujen hintaindeksin tason nousuna jatkovuosina. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vuodesta 2025 alkaen kunnat ovat vastanneet TE-uudistuksen myötä myös julkisen työvoimapalveluiden järjestämisestä. Uudistuksessa kunnille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uusien tehtävien järjestämiseen vaaditaan 20 000 työikäisen väestön asukas pohja, joten Virolahti ei pysty tuottamaan TE-palveluita yksin. Virolahti kuuluu Etelä-Kymenlaakson

työllisyysalueeseen, jonka vetovastuussa on Kotkan kaupunki. Muutos laajensi kuntien tehtäväkenttää ja kasvatti kuntatalouden toimintamenoja n. 820 milj. eurolla vuonna 2025. TE-palvelu -uudistus lisäsi vastaavasti kuntien valtionosuuksia, joten lähtökohtaisesti uudistus oli kunta-valtio rahoitussuhteessa kustannusneutraali voimaantulohetkellä. Talouden suhdannevaihteluihin liittyvät muutokset työvoiman kysynnässä vaikuttavat työttömyyden ja työttömyysetuusmenojen kehitykseen. Kuntakohtaisesti työllisyyden kehityksellä on siis entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen.

Ottaen huomioon Virolahden väestö- ja elinkeinorakenteen, verotulojen kehitys kokonaisuudessaan on varsin maltillista pitkällä aikavälillä. Virolahden kehitykseen on vaikuttanut koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, jonka myötä itäraja on sulkeutunut. Verotulojen kehitys on ollut kuitenkin maltillista jo ennen ulkopuolisia vaikutuksia. Kiinteistöveron kehitys Virolahdella on ollut maltillista. Virolahden kunta on yhtenä sopeuttamistoimenpiteenä kiristänyt myös kiinteistöverotusta. Kiinteistöveron määrän kasvattamiseksi kunta on edistänyt ripeästi kaavamutosta ja myöntänyt aurinkovoimalalle rakennusluvan, joka ei kuitenkaan ole lainvoimainen, eikä investointipäätöstä ole vielä tehty.

Virolahden kunnallisveroprosentti on ollut noin 2,36 %-yksikköä maan painotettua keskiarvoa korkeampi vuonna 2025 ja samalla se on ollut **Kymenlaakson korkein kunnallisveroprosentti**. Yhden veroprosenttiyksikön tuotto on n. 190 euroa asukasta kohden, joka on ollut myös alle Manner-Suomen keskiarvon vuonna 2024. Virolahti on korottanut kunnallisveroa 10,10 %:iin vuodelle 2026.

Yhteisöveron osalta arviointiryhmä pitää lievänä riskinä sitä, että Virolahden yrityspohja on varsin kapea. Merkittävin yksityinen työnantaja on keskiasteen ammatillista koulutusta tarjoava Harjun Oppimiskeskus Oy. Julkisen sektorin henkilöstömäärä on korkea itärajan läheisyydestä johtuen ja Rajavartiolaitos ja Tulli ovatkin Virolahden suurimmat työllistäjät yhdessä Virolahden kunnan kanssa. Yhdessä nämä ovat merkittävästi suuremmat työnantajat kuin viisi suurinta yksityistä työllistäjää.

Virolahden valtionosuuksia kasvattaa vuonna 2025 harkinnanvarainen valtionosuuden korotus sekä TE-palvelu-uudistus. Koska valtionosuudet määräytyvät pääosin nuorisoiäloukkien perusteella, Virolahden valtionosuuksissa ei ole odotettavissa vuodesta 2026 eteenpäin juurikaan kasvua ja matalan inflaation vallitessa on mahdollista jopa niiden kääntyminen laskusuuntaan.

Virolahden investointitaso on arvioitu kehitysarviossa varsin maltilliseksi ja tasoltaan selvästi alle poistotason. Vaikka toistaiseksi lähivuosina ei ole kunnan edustajien mukaan näköpiirissä merkittäviä investointitarpeita, ennakoimattomia korjaustarpeita voi kuitenkin ilmetä, mikä taas osaltaan kaventaa kunnan talouden liikkumavaraa. Kehitysarvion mukaan lainamäärä vähenee seuraavina vuosina sekä emon että konsernin osalta edellyttäen, että investointitaso pysyy arvion mukaisena.

Kuten aiemmin on todettu, arviointiryhmä on laatinut talouden kehitysarvion (liite 3) ja sisällyttänyt siihen Virolahden edustajien esittämät talouden tasapainottamistoimenpiteet (liite 4). Kehitysarviosta ilmenevät tulos- ja rahoituslaskelman sekä taseen keskeisten erien kehitysarvio vuoteen 2034 saakka.

Virolahden vuoden 2025 tulosta parantaa harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (283 000 euroa, 100 €/as). Toisaalta Virolahti sai joulukuussa 2025 Verohallinnolta päätöksen kiinteistöveron takaisinperinnästä (n. 750 000 euroa, 272 €/as). Tämä huomioden, kehitysarvion mukaan vuosi 2025 tulisi olemaan noin 358 000 euroa alijäämäinen. Lopullinen tilinpäätös vuodelta 2025 valmistuu kuitenkin vasta keväällä 2026.

Kehitysarvion mukaan Virolahden konsernin tulos olisi ylijäämäinen vuonna 2026 ja kertynyt alijäämä tulisi katetuksi vuonna 2030.

Virolahden toiminnan ja talouden ns. operatiivisiksi riskeiksi on tunnistettu ehdotettu hankintalain muutos sekä mahdolliset hyvinvointialueen toimenpiteet kunnan sille vuokraamien kiinteistöjen osalta eli se, jatkaako hyvinvointialue tilojen vuokraamista ja millä ehdoin.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen osalta taloudelliset riskit liittyvät kiinteistöjen korjaustarpeisiin ja käyttöasteisiin. Konserniyhtiöiden talouden tasapainottamissuunnitelmaa on niin ikään edistettävä johdonmukaisesti.

On selvää, että nyt laadittu kehitysarvio sisältää epävarmuuksia etenkin mitä pidemmälle tarkastelu ulottuu. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan edellä kuvattu konsernin kertyneen alijäämän kattaminen vuoteen 2030 mennessä tapahtuu kohtuullisessa ajassa ja on realistista.

Emolla ei ole kertynyttä alijäämää, mikä on positiivista.

3. Arviointiryhmän ehdotus

Ottaen huomioon talouden tasapainottamistoimenpiteiden mukainen kehitysarvio sekä muut kunnan toimintaympäristöön vaikuttavat tekijät, arviointiryhmä katsoo, että Virolahden kunnalla on taloudelliset edellytykset asukkaiden palveluiden turvaamiseen itsenäisenä kuntana. Arviointiryhmän mukaan tämän edellytyksenä on, että **Virolahden kunta sitoutuu liitteessä 4 mainittujen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamiseen ja sisällyttää ne taloussuunnittelukauden (2026–2028) talousarvioihin**. Lähtökohtana on, että Virolahden konsernin taseen kertynyt alijäämä tulee katetuksi viimeistään vuonna 2030.

Kuntalain 118 §:n mukaan talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat valtuuston päätöksiä toimenpiteistä. Lisäksi em. pykälän mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys toimenpiteiden toteutumisesta ja riittävydestä tilikaudella. Kunnan on saatettava selvitys valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

4. Jatkotoimenpiteet

Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän ehdotus ja saatettava sitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon ja mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten **2.3.2026** mennessä.

Valtiovarainministeriö tulee seuraamaan Virolahden kunnan talouden kehitystä ja jos toimenpiteet eivät ole toteutuneet ja arviointimenettelyn kriteerit edelleen täyttyvät, ministeriö voi asettaa uudelleen arviointiryhmän selvittämään kunnan mahdollisuutta jatkaa itsenäisenä kuntana tai

aloittaa ilman arviointiryhmän asettamista kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen kuntajaon muuttamiseksi (kuntalain 118 §:n 7 mom.).

Kimmo Behm

Minnamaria Korhonen

Topi Heinänen

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Liitteet

Liite 1. Asettamispäätös

Liite 2. Puheenjohtajan nimeämispäätös

Liite 3. Virolahden kunnan talouden kehitysarvio (emo ja konserni)

Liite 4. Tulojen ja menojen vuosimuutokset ml. talouden tasapainottamistoimet

Liite 5. Henkilöstön lausunto

Liite 1. Asettamispäätös 29.8.2025 (VN/24249/2025)

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaisen arviointiryhmän asettaminen

Asettaminen	Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaisen Virolahden kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä mainitussa laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.				
Toimikausi	29.8.2025 – 31.1.2026				
Tausta ja tehtävät	Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 118 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy. Mainitun lain 118 §:n 3 momentin mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet 118 § 3 momentissa mainitut raja-arvot. Virolahden kunnan vuoden 2023 konsernitilinpäätöksen asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on 788 euroa ja vuoden 2024 vastaava alijäämä on 1 058 euroa (ml. muut omat rahastot). Näin ollen arviointimenettelyn käynnistämisen kriteeri täyttyy. Selvitystä varten asetetaan laissa säädetyn menettelyn mukaisesti arviointiryhmä, jonka jäsenistä yhden nimeää valtiovarainministeriö ja yhden asianomainen kunta. Lisäksi valtiovarainministeriö nimeää asianomaista kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi mainituista tahoista riippumattoman henkilön. Arviointiryhmä tekee ehdotuksen kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitettun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.				
Organisointi	Arviointiryhmän kokoonpano on seuraava: <table> <tr> <td>Puheenjohtaja</td><td>Kirsi-Elina Kettunen, kauppatieteiden maisteri</td></tr> <tr> <td>Kunnan nimeämä jäsen</td><td>Topi Heinänen, kunnanjohtaja</td></tr> </table>	Puheenjohtaja	Kirsi-Elina Kettunen, kauppatieteiden maisteri	Kunnan nimeämä jäsen	Topi Heinänen, kunnanjohtaja
Puheenjohtaja	Kirsi-Elina Kettunen, kauppatieteiden maisteri				
Kunnan nimeämä jäsen	Topi Heinänen, kunnanjohtaja				

Ministeriön nimeämä jäsen	Minnamaria Korhonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
---------------------------	--

Lisäksi arviointiryhmän kokouksiin voivat kunnan ilmoituksen perusteella osallistua Virolahden kunnanhallituksen puheenjohtaja Vappu Kuokka ja apulaisrehtori Pasi Peltola, joka on myös kunnan henkilöstön edustaja.

Arviointiryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii neuvotteleva virkamies Lauri Piirainen valtiovarainministeriöstä, joka toimii myös arviointiryhmän sihteerinä. Arviointiryhmä voi tarvittaessa kuulla myös ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kustannukset

Valtiovarainministeriö korvaa kunnan nimeämän edustajan matka- ja majoituskustannukset sekä maksaa päivärahan. Arviointiryhmän puheenjohtajalle maksetaan kertakorvauspalkkio, erikseen määräytyvä kokouskohtainen palkkio sekä matka- ja majoituskustannukset. Kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenomomentilta 28010111.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen

Osastopäällikkö Jussi Virsunen

Jakelu Arviointiryhmään nimetyt ja Virolahden kunta

Tiedoksi Suomen Kuntaliitto

Liite 2. Puheenjohtajan nimeämispäätös 7.11.2025 (VN/24249/2025)

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaisen arviointiryhmän puheenjohtajan vaihtaminen

Valtiovarainministeriö on asettanut 29.8.2025 Virolahden kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä kuntalaissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Arviointiryhmän toimikausi on 29.8.2025 – 31.1.2026.

Arviointiryhmään nimetty puheenjohtaja on luopunut ryhmän puheenjohtajuudesta 30.10.2025, joten valtiovarainministeriö nimeää Virolahden kuntaa koskevan arviointiryhmän uudeksi puheenjohtajaksi hallintotieteiden maisteri Kimmo Behmin.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Osastopäällikkö

Jussi Virsunen

Jakelu

Arviointiryhmään nimetyt ja Virolahden kunta

Tiedoksi

Suomen Kuntaliitto

KUNNAN TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Liite 3. Kunnan
talouden
suunnittelukehikko

Virolahti	ENNUSTE 23.1.2026											
286	TP 2023	TP 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	2 927	2 831	2 792	2 752	2 717	2 684	2 646	2 613	2 582	2 553	2 525	2 500
Veroprosentti	8,86	9,90	9,90	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10
vero-% yksikön tuotto	550	543	526	560	559	575	599	614	629	645	661	678
→ muutoksen vaikutus			0	105	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	7 022	5 874	4 785	4 487	4 448	6 834	4 448	4 492	4 537	4 583	4 629	4 675
Toimintakulut	16 288	14 681	12 700	12 537	12 226	12 343	12 226	12 471	12 720	12 974	13 234	13 498
valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintakate	-9 267	-8 807	-7 915	-8 050	-7 778	-5 509	-7 778	-7 978	-8 183	-8 392	-8 605	-8 824
Kunnallisverot	4 871	5 376	5 211	5 657	5 650	5 810	6 050	6 201	6 356	6 515	6 678	6 845
Yhteisöverot	713	705	677	687	727	760	787	806	826	847	868	890
Kiinteistöverot	1 602	1 525	924	1 859	1 869	1 860	1 910	1 957	2 006	2 056	2 108	2 161
Verotulot	7 186	7 606	6 812	8 203	8 246	8 430	8 746	8 964	9 189	9 418	9 654	9 895
Valtionosuudet, ml hark.var.	2 228	2 561	2 477	1 809	1 849	2 063	2 269	2 303	2 338	2 373	2 408	2 444
Korkotuotot	90	73	74	65	6	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	633	817	542	490	470	450	362	317	277	243	212	186
Muut rahoitustuotot	107	313	259	260	280	300	300	300	300	300	300	300
Muut rahoituskulut	3	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
VUOSIKATE	-292	925	1 160	1 793	2 129	4 830	3 171	3 269	3 362	3 453	3 540	3 626
€/asukas	-100	327	416	651	783	1 800	1 198	1 251	1 302	1 352	1 402	1 450
Poistot ja arvonalent.	1 512	1 505	1 518	1 465	1 465	3 365	1 465	1 465	1 465	1 465	1 465	1 465
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1 804	-580	-358	328	664	1 465	1 706	1 804	1 897	1 988	2 075	2 161
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 804	-580	-358	328	664	1 465	1 706	1 804	1 897	1 988	2 075	2 161
TASEESTA												
Kertynyt yli-/alijäämä	3 808	3 228	2 870	3 198	3 861	5 326	7 032	8 836	10 733	12 721	14 796	16 957
€/asukas	1 301	1 140	1 028	1 162	1 421	1 985	2 657	3 381	4 158	4 982	5 861	6 783

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettorahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	-292	925	1 160	1 793	2 129	4 830	3 171	3 269	3 362	3 453	3 540	3 626
Tulorahoituksen korjauserät	-5	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	-297	924	1 160	1 793	2 129	4 830	3 171	3 269	3 362	3 453	3 540	3 626
Investointimenot	-262	-312	-44	-350	-440	-500	-470	-485	-478	-481	-479	-480
Rahoitusosuudet investointeihin	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 2. Nettoinvestoinnit	-258	-306	-44	-350	-440	-500	-470	-485	-478	-481	-479	-480
€/asukas	-88	-108	-16	-127	-162	-186	-178	-186	-185	-188	-190	-192
= 3. Toim. ja inv. rahavirta (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)	-555	618	1 116	1 443	1 689	4 330	2 701	2 784	2 885	2 972	3 061	3 146
4. Nettorahoitustarve (= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)			-1 484	-1 157	-717	1 330	891	1 200	1 499	1 759	2 000	2 217
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;	600	400	-2 600	-1 559	-1 760	-3 000	-1 810	-1 584	-1 386	-1 213	-1 061	-928
Lainanlyhennykset			2 600	2 600	2 405	3 000	1 810	1 584	1 386	1 213	1 061	928
Lainanlisäystarve			0	1 041	645	0	0	0	0	0	0	0
Lainakanta	23 000	23 400	20 800	19 241	17 481	14 481	12 671	11 087	9 701	8 489	7 428	6 499
€/asukas	7 858	8 266	7 451	6 991	6 434	5 396	4 788	4 243	3 758	3 325	2 942	2 600
Rahavarat	869	1 512	580	464	393	1 723	2 613	3 813	5 312	7 071	9 071	11 288
€/asukas	297	534	208	169	145	642	987	1 459	2 058	2 770	3 593	4 515
Nettovelka (rahat-lainat)	22 131	21 888	20 220	18 777	17 088	12 758	10 058	7 274	4 389	1 418	-1 643	-4 789
€/asukas	7 561	7 731	7 243	6 822	6 289	4 754	3 801	2 784	1 700	555	-651	-1 916

KUNTAKONSERNIN TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Virolahti

	23.1.2026											
	TP 2023	TP 2024	tp enn 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasuku 31.12.	2 927	2 831	2 792	2 752	2 717	2 684	2 646	2 613	2 582	2 553	2 525	2 500
Veroprosentti	8,86	9,90	9,90	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10
vero-% yksikön tuotto → noston vaikutus	550	543	526	560	559	575	599	614	629	645	661	678
			0	105	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	7 095	5 974	4 885	4 587	4 548	6 934	4 548	4 593	4 639	4 686	4 733	4 780
Toimintakulut	16 412	14 786	12 400	12 237	11 926	12 043	11 926	12 165	12 408	12 656	12 909	13 167
Osuus osakk.yht. voitoista/tappioista	-3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimintakate	-9 320	-8 811	-7 514	-7 649	-7 377	-5 108	-7 377	-7 570	-7 767	-7 969	-8 175	-8 386
Kunnallisverot	4 871	5 376	5 211	5 657	5 650	5 810	6 050	6 201	6 356	6 515	6 678	6 845
Yhteisöverot	713	705	677	687	663	760	787	806	826	847	868	890
Kiinteistöverot	1 602	1 525	924	1 859	1 869	1 860	1 910	1 957	2 006	2 056	2 108	2 161
Verotulot	7 186	7 606	6 812	8 203	8 182	8 430	8 746	8 964	9 189	9 418	9 654	9 895
Valtionosuudet	2 316	2 651	2 527	1 859	1 899	2 113	2 185	2 218	2 251	2 285	2 319	2 354
Korkotuotot	90	73	74	65	6	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	941	1 172	842	692	658	625	593	564	536	509	483	459
Muut rahoitustuotot	108	313	259	260	280	300	300	300	300	300	300	300
Muut rahoituskulut	-594	-718	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
VUOSIKATE	34	1 379	1 311	2 042	2 328	5 106	3 256	3 344	3 433	3 521	3 610	3 699
€/asukas	12	487	470	742	857	1 903	1 230	1 280	1 330	1 379	1 430	1 480
Poistot ja arvonalent.	2 163	2 059	1 797	1 612	1 929	3 701	1 645	1 595	1 603	1 611	1 619	1 627
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 130	-680	-486	430	399	1 405	1 611	1 749	1 830	1 910	1 991	2 072
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden verot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Laskennalliset verot	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennistösuudet	15	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 103	-690	-486	430	399	1 405	1 611	1 749	1 830	1 910	1 991	2 072
TASEESTA												
Kertynyt yli-/alijäämä	-2 944	-3 634	-4 120	-3 690	-3 291	-1 886	-274	1 475	3 305	5 215	7 206	9 278
€/asukas	-1 006	-1 284	-1 476	-1 341	-1 211	-703	-104	565	1 280	2 043	2 854	3 711

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettorahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	34	1 379	1 311	2 042	2 328	5 106	3 256	3 344	3 433	3 521	3 610	3 699
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden verot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2
= 1. Toiminnan rahavirta	32	1 377	1 309	2 040	2 326	5 105	3 254	3 342	3 431	3 519	3 608	3 698
Investointimenot	-534	-321	-100	-400	-490	-550	-520	-535	-528	-531	-529	-530
Rahoitusosuudet investointeihin	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	17	2	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1
= 2. Nettoinvestoinnit	-516	-314	-100	-399	-490	-549	-520	-534	-527	-531	-529	-530
€/asukas	-176	-111	-36	-145	-180	-205	-196	-205	-204	-208	-209	-212
= 3. Toim. ja inv. rahavirta (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)	-485	1 063	1 209	1 641	1 837	4 555	2 735	2 808	2 904	2 988	3 079	3 168
4. Nettorahoitustarve (= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)			-1 591	257	522	3 306	1 548	1 681	1 833	1 971	2 113	2 249
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;		-59	-2 800	-1 384	-1 315	-1 249	-1 187	-1 127	-1 071	-1 018	-967	-918
Lainanlyhennykset			2 800	1 384	1 315	1 249	1 187	1 127	1 071	1 018	967	918
Lainanlisästarve			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakanta	30 544	30 484	27 684	26 300	24 985	23 736	22 549	21 422	20 351	19 333	18 366	17 448
€/asukas	10 435	10 768	9 917	9 555	9 196	8 844	8 521	8 198	7 883	7 572	7 275	6 979
Rahavarat	1 169	1 763	1 684	1 940	2 462	5 768	7 316	8 997	10 829	12 800	14 913	17 162
€/asukas	399	623	603	705	906	2 149	2 765	3 443	4 195	5 014	5 907	6 865
Nettovelka (rahat-lainat)	-29 375	-28 721	-26 001	-24 360	-22 523	-17 968	-15 233	-12 425	-9 521	-6 533	-3 454	-286
€/asukas	-10 036	-10 145	-9 313	-8 850	-8 289	-6 695	-5 756	-4 755	-3 688	-2 559	-1 368	-114

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden keskeiset vaikutukset tuloslaskelmaan

(1000 €)

	TP 2024	TP enn. 2025	Muutos ed.vuosi	TA 2026	Muutos ed.vuosi	TS 2027	Muutos ed.vuosi	TS 2028	Muutos ed.vuosi	Muutokset yhteensä
Toimintatuotot	5 874	4 785		4 487	-298	4 448	-39	6 834	2 386	
Toimintakulut	14 681	12 700		12 537	-163	12 226	-311	12 343	117	
Toimintakate	-8 807	-7 915	892	-8 050	-135	-7 778	272	-5 509	2 269	3 298
Verotulot	7 606	6 812	-794	8 203	1 391	8 246	43	8 430	184	
Valtionosuudet	2 561	2 477	-84	1 809	-668	1 849	40	2 063	214	
Rahoitutuotot ja -kulut	-435	-214	221	-169	45	-188	-19	-154	34	
Vuosikate	925	1 160	235	1 793	633	2 129	336	4 830	2 701	3 905
Poistot	-1505	-1518		-1465		-1465		-3365		
Tilikauden tulos	-580	-358	222	328	686	664	336	1 465	801	2 045

TP 2024 - TP enn 2025

Toimintatuottojen ja -kulojen muutos ei ole verrannollinen johtuen Kaakon Kaksikko -yhteistoiminnan päättymisestä vuoden 2024 aikana.

Toimintakate 2025 tilinpäätösnusteen mukaan on 892 t€ on parempi edellisvuoteen verrattuna.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimintakate vuonna 2025 yli 500 t€ parempi kuin edellisenä vuonna:

- yläkouluysteistyö Miehikkälän kunnan kanssa
- hallinnon muutos (mm. sivistysjohtajan viran lakkauttaminen)

Teknisten ja ympäristöpalveluiden toimintakate vuonna 2025 on yli 300 t€ parempi kuin edellisenä vuonna:

- yksityistiavustuksista leikattu muut kuin perusparannuksiin myönnettävät avustukset
- vuokratuottojen parannus suhteessa vastikemenoihin
- vesi- ja viemärilaitokselle otettu käyttöön perusmaksut

TP enn 2025 - TA 2026

Sivistys ja hyvinvointipalveluiden toimintakate edelleen lähes 300 t€ parempi kuin 2025:

- Klamilan koulun ja päiväkodin lakkauttaminen 1.8.2026 alkaen

Teknisten ja ympäristöpalveluiden toimintakate edelleen lähes 300 t€ parempi kuin 2025:

- Klamilan koulun ja päiväkodin lakkauttaminen sekä käytöstä poistetuista kiinteistöistä luopuminen
- aurauksen kilpailutus 2025
- henkilöstöjärjestelyt (mm. siivoustyönjohtajan ja yhden osa-aikaisen siistijän tehtävien lakkauttaminen)

Vuoden 2025 verotulokertymässä on TP-ennusteella huomioitu takautuvat oikaisut kiinteistöverotukseen kokonaisuudessaan (n. 750 t€).

TA 2026 - TS 2027

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimintakate 164t parempi kuin TA 2026

- Klamilan koulun lakkauttaminen 2026 tuo lisäsäästöjä myös vuodelle 2027
- Oppilasmääräennusteen mukaan yläkouluopetus voidaan järjestää kaksisarjaisena syksystä 2027 alkaen

Teknisten ja ympäristöpalveluiden toimintakate 2027 on 117 t€ parempi kuin TA 2026.

- Klamilan koulun ja päiväkodin lakkauttaminen 2026 tuo säästöä myös 2027

TS 2027 - TS 2028

Toimintatutoissa 2028 on taloussuunnitelmassa mukana lähes 2.450 t€ suuruinen kertaerä (käyttöomaisuuden myyntivoitot)

Tilikauden 2028 poistoissa on huomioituna Klamilan koulu-päiväkotikiinteistön alaskirjaus n. 1.800 t€

Konserni:

Vuokra-taloyhtiöiden sopeutusohjelman vaikutus näkyy emolla vuokratuottojen ja vastikkeiden erotuksen pienenemisenä sekä konsernituloslaskelmalle kirjautuvien sumu-poistojen pienenemisenä.

Edellisillä tilikausilla tehtyjen poisto-oikaisujen negatiivinen kumulatiivinen vaikutus edellisten tilikausien voittovaroihin oli 31.12.2024 tilinpäätöksessä yli 6.4 mili euroa.

Liite 5: Henkilöstön lausunto 27.1.2026

Henkilöstön näkemyksiä

Yleinen mieliala Virolahden kunnan henkilöstöllä on epävarma, erityisesti heidän kohdallaan, joihin yt-neuvottelut tulevat erityisesti vaikuttamaan sivistystoimen toimialalla Klamilan koulun ja päiväkodin lakkauttamisen vuoksi. Määräaikaisessa työtehtävässä olevat sivistystoimen työntekijät ovat heikoimmassa asemassa ja he ajattelevat, että jatkoa on turha odottaa kevään 2026 jälkeen. Myös vakituiset työntekijät useammalla toimialalla kokevat jatkuvan epävarmuuden ja tulevaisuuden uhkaavana.

Jatkuva säästäminen vaikuttaa palvelun laatuun esimerkiksi kirjaston puolella, kun joudutaan tarjoamaan huonompaa valikoimaa ja vähemmän monipuolisia palveluita, jotka ovat kuitenkin lakisääteisiä toteuttaa. Erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalveluissa on huoli siitä, että henkilöstöresurssien niukkuus vaikuttaa suoraan lasten, nuorten ja myös muiden kansalaisten saamaan palveluun.

Kouluissa erityisesti koulunkäynninohjaajien vähyys näkyy ja aiheuttaa lisästressiä henkilökunnalle. Koulunkäynninohjaajat ovat avainasemassa niin oppitunneilla, välitunneilla, bussivalvonnoissa, kuin iltapäiväkerhoissakin. Henkilöstö kokee yleisesti, että kaikki muutokset kohdistuvat suorittavaan portaaseen, kun taas johtoportaan konkreettisia muutoksia ei tehdä palveluverkon supistumisesta huolimatta.

Henkilöstö pitää tärkeänä avointa, ennakoivaa ja osallistavaa johtamista taloudellisessa kriisitilanteessa. Selkeä viestintä, henkilöstön kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet ovat tärkeässä roolissa muutosten hyväksyttävyyden ja työrauhan kannalta. Henkilöstö kokee, että heitä ei ole tosiasiallisesti kuultu, eikä riittävässä määrin tiedotettu asioiden kulusta työnantajan toimesta. Henkilöstö korostaa, että tehtävät säästötoimet tulisi olla pitkällä aikavälillä tarkasteltuna kestäviä. Lyhytaikaiset säästötoimet voivat johtaa pidemmällä aikavälillä lisäkustannuksiin.

Resurssien niukkuus toimialasta riippumatta näkyy erityisesti henkilöstömitoituksissa, työn priorisoinnissa sekä mahdollisuuksissa kehittää toimintaa. Useissa tehtävissä pelkästään perustehtävän hoitaminen koetaan aiempaa haastavammaksi. Työn kuormittavuuden lisääntyminen ja uhka työn menettämisestä on koko ajan läsnä, kun raha on tiukassa. Jatkuva epätietoisuus voi näyttäytyä myös jaksamisen haasteina ja lisääntyneinä sairauspoissaoloina. Lisäksi kunnan muiden, kuin lakisääteisten palveluiden lakkauttaminen ja kunnan kiinteistökaupat venäläisten kanssa huolettaa Virolahden kunnan työntekijöitä.

Haastavassa taloudellisessa tilanteessa henkilöstö toivoo avointa vuorovaikutusta työnantajan kanssa, mikä edesauttaa sitoutumista yhteiseen tavoitteeseen. Henkilöstö ymmärtää, että säästötoimet ovat välttämättömiä, mutta kaikesta ei voi loputtomiin karsia, sillä kunnan lakisääteiset palvelut on kuitenkin toteutettava asianmukaisella tavalla.